

Pirmadienį vykusiame Europos Parlamento (EP) specialiojo komiteto dėl užsienio kišimosi į demokratinius ES procesus, įskaitant dezinformaciją (INGE) posėdyje buvo apžvelgta, kaip stiprinti visuomenės atsparumą dezinformacijai ir melagingoms naujienoms, taip pat grėsmės žiniasklaidai bei EP vaidmuo. Europarlamentarai domėjosi, kokio reguliavimo reikėtų socialinių medijų srityje bei kokios paramos žiniasklaidai kovoje su dezinformacija.

EP narė Rasa Juknevičienė išreiškė susirūpinimą dėl dezinformacijos ir melagingų naujienų plitimo ir pabrėžė, kad būtina stiprinti visuomenių atsparumą dezinformacijai bei stiprinti nepriklausomą žiniasklaidą.

„Ar sutiktumėte, kad reikia atskirti tikrą žiniasklaidą nuo autoritarinėse valstybėse veikiančių kanalų, apsimetančių žiniasklaidą, tačiau skleidžiančių dezinformaciją, tokių kaip „Russia Today“?“ – klausė R. Juknevičienė. Anot jos, galbūt reikia atitinkamo pavadinimo tokiems kanalams bei nelaikyti jų žiniasklaida.

„Be to, dezinformacija šiais kanalais skleidžiama ir tiesiogiai, ir netiesiogiai – ES valstybėse narėse veikiančiose nedidelėse žiniasklaidos platformose. Kaip reikėtų stiprinti tokių kanalų atsparumą dezinformacijai ir kaip jos plitimą riboti?“ – teiravosi europarlamentarė.

Posėdyje dalyvavęs Tarptautinio centro saugumui ir gynybai vykdomasis direktorius Dmitrijus Teperikas (Dmitri Teperik) pažymėjo, kad situacija yra sudėtingesnė nei atrodo, kadangi yra nemažai tarpusavio ryšių tarp priešiška nusiteikusių užsienio veikėjų ir vidinių veikėjų politiniame lygmenyje ir verslo srityje. „Svarbu pabrėžti, kad šie priešiška nusiteikę veikėjai kišasi į demokratinius procesus ne tik iš išorės, bet ir iš vidaus“, – kalbėjo ekspertas.

D.Teperiko teigimu, svarbu ugdyti visuomenės atsparumą pirmiausiai keliant sąmoningumo lygį ir žinant, kurios visuomenės grupės yra pažeidžiamos.

„Reporteriai be sienų“ generalinis sekretorius Kristofas Delua (Christophe Deloire) pabrėžė, kad Europos Sąjunga galėtų įvesti taisykles, kurios padėtų kovoti su dezinformacija, kadangi reikia kovoti ne su simptomais, o su dezinformacijos reiškinių šaknimis. Pasak jo, svarbu, kad demokratinėse visuomenėse veikiančiose skaitmeninėse platformose taip pat būtų taikomi atitinkami principai kaip faktų tikrinimas, redakcijų nepriklausomybė. K. Delua pažymėjo, kad platformoms negalima leisti savireguliacijos ir savivaldos, būtina nustatyti taisykles. Taip pat reikia specifinių mechanizmų, apsaugančių žurnalistus – šiuo atveju svarbų vaidmenį galėtų vaidinti ir Europos Parlamentas.

Dezinformacijos reiškinius tiriančio Prinstono universiteto profesoriaus, žurnalisto Džiano

Rijotos (Gianni Riotta) nuomone, dezinformacija – tai ginklas, skirtas griauti demokratinių visuomenių bendruomenes. Mes pralaimime karą su dezinformacija, kadangi jis kovojamas partizaniniais metodais. Pasak profesoriaus, dezinformacija ne tik kenksminga ir neteisinga, tačiau dėl jos žmonės ir miršta. Jis pateikė JAV pavyzdį, kur žmonės, žiūrintys kanalus, neigiančius ar menkinančius COVID grėsmę – dažniau suserga ir miršta nei tie, kurie žiūri kanalus, pateikiančius subalansuotą informaciją. „Taigi – dezinformacija žudo“, – sakė Dž. Rijota.

